

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Literatura období humanismu v českých zemích
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_02_18
Pořadí DUMu v sadě	18
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Lucie Škvařilová
Datum vytvoření	14. dubna 2013
Jméno autora	Mgr. Jaromír Baranok
e-mailový kontakt na autora	baranok@gymjev.cz
Ročník studia	1. ročník
Předmět nebo tematická oblast	český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Pracovní list charakterizující programy literárních skupin ruchovců a lumírovců. Inovace: mezipředmětové vztahy (dějepis), využití ICT, mediální technika.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura období humanismu v českých zemích

1. Text

Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic

Elegie na smrt císaře Karla

*Toto slavné místo kdys dávno založil Karel,
opratě vlády jenž třímal, panuje Římu i nám.
Poznali Italové, co všechno pravice jeho
zmůže, vítězná v boji, národy bohatý Pád,
alpské to poznaly sněhy, proud Rýnu se dvěma rohy,
poznal tu jeho sílu modrého Dunaje břeh,
také pak jeho vlohy a mravy a úmysly skryté
dosvědčí otcovská práva, chválená pravdou a ctí.
Válečné skutky kdo na mysli má, tu punského vůdce
překoná, tyrany řecké, samého Caesara též.*

...

*Vysoké učení založil v Praze a chrámy a hrady,
nejvyšším úřadem církve ozdobil tu svoji zem.
A přece vladařská moc ni léta poctami hojná
nemohla slavnému muži ušetřit osudný los,
nesoudí Sudičky vlídně a nemůže smrtelný úděl
lakotné předivo bohyň zvrátit a nadobro zmást,
také pak letitý Charón klid nepřije starému člunu
když tak podsvětní řekou plaví se vzhůru a zpět.*

...

*Za ty zásluhy velké vy prostě - to jediné smíte
aby náš slavný Karel - ve věčné památce žil!*

(HASIŠTEJNSKÝ Z LOBKOVIC, Bohuslav. Elegie na smrt císaře Karla. [online]. 11. ledna 2010 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.phil.muni.cz/clit/eksc/renesancni_poesie.pdf)

Úkoly k textu

a) Vysvětlete pojem elegie. Doložte na textu.

.....

b) Co víte o autorovi básně? K jaké linii humanismu u nás patřil?

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c) Komu je báseň věnována? Jaké činy této osobnosti jsou v básni připomenuty?

.....

.....

d) Humanisté obdivovali antickou vzdělanost. Najděte v textu odkazy k antice.

.....

.....

e) Co je míněno slovy „osudný los“?

.....

2. Text

Viktorin Kornel ze Všehrd

Z přípisu ke Knihám o napravení padlého od Jana Zlatoústého

My sami, "latinským jazykem filosofujíc, latině, aby nám žádný nerozuměl, věčně mluvíti budem, a ciziemu jazyku se učiec, nic Latiníkóm tiem nepřidadúc, svůj jazyk, jeho zanedbávajíc, tlačiti budem? A budú nás v tom laici dómací múdrejší, kteříž budťo kroniky, budťo svú múdrost, jako Ptačí radu, i jiné knihy mnohé písice, svým jazykem českým, ne cizím jsú psáti chtěli, aby ne sami sobě, ale všem vuobec pracovali, ktož česky rozumějí. A sami my ze všech národów budem, kteříž svůj jazyk přirozený, dobrý, ušlechtilý, rozumný, ozdobný, bohatý a hojný, nám od boha daný potupíc, latinský neb německý, obojím nevďek, sobě k posměchu zdělávati budem?

Já pak jiných nechaje, o sobě nynie mluvíti budu, z jiných se ne všetečně vytrhna. Ačkoli také bych mohl latině snad tak jako jiní mně rovní psáti, ale věda, že jsem Čech, chci se latině učit, ale česky i psáti i mluvíti, aniž mise zdá tak svú řeč přirozenú v nenávisti mieti - ačkoli někteří se za ni stydie- a tak jie nemilovati, abych všeho, což bych koli psáti chtěl, českým jazykem raděje nežli latinským nepsal.

(KORNEL ZE VŠEHRD, Viktorin. Z přípisu ke Knihám o napravení padlého od Jana Zlatoústého. MARTINKOVÁ, Věra a Jitka ČERNÍKOVÁ. Čítanka 1: učebnice pro 1. ročník středních škol. 3. vyd. Praha: Trizonia, 1991, s. 203. ISBN 80-85573-58-X.)

Úkoly k textu

a) Text je označován za program českého humanismu. Jaké požadavky autor v textu vytyčil?

.....

.....

b) Pokuste se charakterizovat syntaktickou stránku textu.

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Text

Jan Blahoslav

Filipika proti misomusům

Kdož uměním a učením pohrdá, jest podoben k tomu, kterýž by chtěl sukně, kabáty etc. sobě i jiným šíti, avšak krajčovského řemesla by neuměl, jemu se učit nechtěl, ale je haněl a potupoval. Mnoho-li by takový mudrák provedl? Kdo tomu nerozumí? A ten, kdož by tomu nekrajčímu dal šaty dělati, pohrdna jinými krajčími dobrými a umělými, jak by na tom mnoho získal? Zvěděl by tudíž! Leč by snad na to přišlo, že by ti všickni krajčí uměli a v řemesle tom zvyklí se zbláznili a vztekli, takže by každému, kdož by jich užívali v čem chtěl, jedné škodu činili. Tuť by se musil člověk jinam obrátiti a se, jakž by mohl, opatřiti.

Na ty pak řeči některých lidí bezpotřebné, tak že by učení lidé byli příčina zavedení a že by se bylo potřeblí báti učených, aby v jednotě této téhož nezpůsobili, na to není potřebí široké odpovědi. Mluví takoví lidé leccos, čemuž nerozumějí a o čemž nevědí. Kdyby měli to ukázati, kdy se stalo zavedení, které osoby čím tím byly neb nebyly vinny, učení-li byli či neučení, nevěděli by se kam díti, mlčeti by museli s hanbou, leč by se toho na někom učeném doptali.

A byť pak i tak bylo, totiž že by umělí lidé zle umění užívali, což by tím vinno bylo umění? Ano někdo moci světa od boha sobě svěřené zle užívá, když, maje zlé trestati a ochraňovati dobré, i trápí dobré a lotry ochraňuje, proto-liž by pak moc světa zlá byla?

(BLAHOSLAV, Jan. *Filipika proti misomusům* [online]. 2002, 4. listopadu 2002 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

<http://www.ceskaliteratura.cz/texty/filipika.htm>)

Úkoly k textu

a) Kdo byl Jan Blahoslav, s činností které církve je spjata jeho činnost?

.....

.....

.....

b) Vysvětlete pojmy filipika, misomus, mudrák, umělí lidé.

.....

.....

.....

c) Čeho je spis obhajobou? Na co autor poukazuje? Doložte na textu.

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Text

Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic

Cesta z Království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v Pusté Arábii

Naposledy jest také podivná věc v témž okolí a položení totiž hlava a tvář jako člověčí s krkem proti Cairu obrácená, a velmi mistrovsky nos, oči, ústa, čelo, líce, uši a jiné vlastnosti hlavy vytesané má, že se čemu diviti, kterak to vše tak dlouhý čas v celosti trvati může. (...)

Byla pak ta hlava hrobem krále Amasis, v níž pochován byl. Plinius. (...) Někteří praví, že byla modla, a že někdy Egyptčanův bohem byla, z níž satan od slunce východu až do západu na dotázky odpovědi dával.

Učiniv výše zmínku, kterak jsou předešní obyvatelé Cairu v těch místech těla mrtvá pochovávali, vzal jsem toho dostatečnou zprávu, že v témž položení nedaleko městečka Zaccara, okolo půl druhé míle české od Cairu, jest vědoma díra zahrazená prkny, kteráž se však písky zanáší, a pokaždé musí býti vyčišťována, když kdo skrze ni dolů chce jíti. Nebo když poutníci tam přijíždějí, z úplatku rádi je tam pustí. Kteroužto děrou přichází se pod zemí do mnohých a rozličných sklepův a komor v skále vytesaných, v některých že jsou dvěře kamenné, a v těch že se nachází do několika tisíc těl mrtvých balsamovaných a jináč mazaných, v šaty a plátna vonná obalených, kteráž že po starodávnu rozličně přistrojena jsou, s nehty pozlacenými a jináč barvenými; a ta v celosti zůstávají, krom že černá jsou a seschlá, a jako v komíně zudilá;

Slovou pak těla taková balsamovaná a z těch zemí přivezená mumiae po latinsku, kteréž mimo jiné nemoci, obzvláště pro vnitřní krve sražení, vředy, zlé povětrí prospěšné jsou a velmi vzácné...

(HARANT, Kryštof. *Cesta z Království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v Pusté Arábii* [online]. 1854, 10. června 2009 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://texty.citanka.cz/harant/toc.html>

Úkoly k textu

a) Kdo byl Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic?

.....

.....

b) Určete žánr díla.

.....

c) Jaké staroegyptské pamětihodnosti jsou zmíněny v ukázce? Které město je nyní Cairo?

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

d) K čemu sloužily mumie v Harantově době?

.....

5.

Text

„A ti Rychtařj Turečtj k tomu dohlédagj, a nebohé Sedláky Křefťanské k tomu co nějaka howada ženau, aby na ty Turky Wogáky, kteříž s těch wefnic fwé wychowánj magj, pilně robotowali a w Roljch pracowali: Nebo Turcy negfau žádnj Hofpodářj, a řjdcy také řemeslnjcy, než toliko Wogácy a chtějg z mozoľů a z robot a z potu Křefťanského, ano y z krwe gich žiwj býti.“

Anti-Alkorán Václava Budovce z Budova z roku 1614, převzato z DAVID, Jaroslav. *TEXTOVÁ OPORA K VÝVOJI ČESKÉHO JAZYKA*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007, s. 25.

Úkoly k textu

a) Text je ukázkou bratrské pravopisu, se kterým setkáváme v textech od 16. století až do oprav pravopisu v 1. polovině 19. století. Najděte v textu typické rysy bratrského pravopisu.

.....

.....

.....

6. Jaký typ odborné publikace najdete na obrázcích? Kdo je autorem jednoho z neslavnějších botanických spisů v Evropě 16. století? Pod jakým názvem vyšel v českých zemích?

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mattioli-Allium.jpg?uselang=cs>, licence PD

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

1.

*Toto slavné místo kdys dávno založil Karel,
opratě vlády jenž třímal, panuje Římu i nám.
Poznali Italové, co všechno pravice jeho
zmůže, vítězná v boji, národy bohatý Pád,
alpské to poznaly sněhy, proud Rýnu se dvěma rohy,
poznal tu jeho sílu modrého Dunaje břeh,
také pak jeho vlohy a mravy a úmysly skryté
dosvědčí otcovská práva, chválená pravdou a ctí.
Válečné skutky kdo na mysli má, tu **punského vůdce**
překoná, **tyrany řecké**, samého **Caesara** též.*

...

*Vysoké učení založil v Praze a chrámy a hrady,
nejvyšším úřadem církve ozdobil tu svoji zem.*

*A přece vladařská moc ni léta poctami hojná
nemohla slavnému muži ušetřit osudný los,
nesoudí Sudičky vlídně a nemůže smrtelný úděl
lakotné **předivo bohyň** zvrátit a nadobro zmást,
také pak letitý **Charón** klid nepřije starému člunu
když tak **podsvětní řekou** plaví se vzhůru a zpět.*

...

*Za ty zásluhy velké vy proste - to jediné smíte
aby náš slavný Karel - ve věčné památce žil!*

(HASIŠTEJNSKÝ Z LOBKOVIC, Bohuslav. Elegie na smrt císaře Karla. [online]. 11. ledna 2010 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: http://www.phil.muni.cz/clit/eksc/renesancni_poesie.pdf

a) Žalozpěv, lyrická báseň se smutečním laděním, vyjadřuje bolest nad ztrátou někoho, žal nad ztrátou lásky apod.

b) „Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic (asi 1461, Hasištejn u Kadaně – 14. listopadu 1510 Hasištejn). Významný český humanistický básník, prozaik a cestovatel, příslušník jednoho z čelných českých šlechtických rodů, horlivý katolík, prelát, úředník a dvořan krále Vladislava II. Jagellonského. Podporoval vědu a umění.“¹

c) Karlu IV., činy Karla IV. – viz **barevné označení**.

d) Odkazy k antice – viz **barevné označení**.

e) Úděl každého člověka – smrt.

¹ Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004, 14.3. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bohuslav_Hasi%C5%A1tejsk%C3%BD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2.

Viktorin Kornel ze Všehrd

Z přípisu ke Knihám o napravení padlého od Jana Zlatoústého

My sami, "latinským jazykem filosofujíc, latině, aby nám žádný nerozuměl, věčně mluvíti budem, a ciziemu jazyku se učiec, nic Latinikóm tiem nepřidadúc, svůj jazyk, jeho zanedbávajíc, tlačiti budem? A budú nás v tom laici dómací múdřejší, kteříž budťo kroniky, budťo svú múdrosť, jako Ptačí radu, i jiné knihy mnohé písice, svým jazykem českým, ne cizím jsú psáti chtěli, aby ne sami sobě, ale všem vuobec pracovali, ktož česky rozumějí. A sami my ze všech národův budem, kteříž svůj jazyk přirozený, dobrý, ušlechtilý, rozumný, ozdobný, bohatý a hojný, nám od boha daný potupíc, latinský neb německý, obojím nevďek, sobě k posměchu zdělávati budem ?

Já pak jiných nechaje, o sobě nynie mluvíti 'budu, z jiných se ne všetečně vytrhna. Ačkoli také bych mohl latině snad tak jako jiní mně rovní psáti, ale věda, že jsem Čech, chci se latině učit, ale česky i psáti i mluvíti, aniž mise zdá tak svú řeč přirozenú v nenávisti mieti - ačkoli někteří se za ni stydie- a tak jie nemilovati, abych všeho, což bych koli psáti chtěl, českým jazykem raděje nežli latinským nepsal.

(KORNEL ZE VŠEHRD, Viktorin. Z přípisu ke Knihám o napravení padlého od Jana Zlatoústého. MARTINKOVÁ, Věra a Jitka ČERNÍKOVÁ. Čítanka 1: učebnice pro 1. ročník středních škol. 3. vyd. Praha: Trizonia, 1991, s. 203. ISBN 80-85573-58-X.)

- a) Vzdělanec má psát česky, být hrdý na svůj jazyk, nezanedbávat jej.
- b) Složitá souvětí, slovesné tvary na konci vět, inverzní slovosled, přechodníkové konstrukce, vsuvky.

3.

Jan Blahoslav

Filipika proti misomusům

Kdož uměním a učením pohrdá, jest podoben k tomu, kterýž by chtěl sukně, kabáty etc. sobě i jiným šíti, avšak krajčovského řemesla by neuměl, jemu se učit nechtěl, ale je haněl a potupoval.

Mnoho-li by takový mudrák provedl? Kdo tomu nerozumí? A ten, kdož by tomu nekrajčímu dal šaty dělati, pohrdna jinými krajčími dobrými a umělými, jak by na tom mnoho získal? Zvěděl by tudíž! Leč by snad na to přišlo, že by ti všickni krajčí uměli a v řemesle tom zvyklí se zbláznili a vztekli, takže by každému, kdož by jich užívali v čem chtěl, jedné škodu činili. Tuť by se musil člověk jinam obrátiti a se, jakž by mohl, opatřiti.

Na ty pak řeči některých lidí bezpotřebné, tak že by učení lidé byli příčina zavedení a že by se bylo potřeblí báti učených, aby v jednotě této téhož nezpůsobili, na to není potřebí široké odpovědi. Mluví taková lidé leccos, čemuž nerozumějí a o čemž nevědí. Kdyby měli to ukázati, kdy se stalo zavedení, které osoby čím tím byly neb nebyly vinny, učení-li byli či neučení, nevěděli by se kam díti, mlčeti by museli s hanbou, leč by se toho na někom učeném doptali.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A byť pak i tak bylo, totiž že by umělí lidé zle umění užívali, což by tím vinno bylo umění? Ano někdo moci světa od boha sobě svěřené zle užívá, když, máje zlé trestati a ochraňovati dobré, i trápí dobré a lotry ochraňuje, proto-liž by pak moc světa zlá byla?

(BLAHOSLAV, Jan. *Filipika proti misomusům* [online]. 2002, 4. listopadu 2002 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/texty/filipika.htm>)

a) „Jan Blahoslav (20. února 1523 Přerov – 24. listopadu 1571 Moravský Krumlov) byl český humanistický spisovatel, teolog, historik a biskup Jednoty bratrské. Někdy se podepisoval Apteryx (podle jména své matky Kateřiny, rozené Bezperové).“²

b) Filipika – bojovná řeč; misomus – nepřítel, odpůrce vyššího vzdělání, mudrák - chytrák, umělí lidé – vzdělání, kulturní.

c) Vzdělanosti, vzdělání; vzdělání je užitečné pro život, nevzdělanost je životní překážkou. Za chyby, omyly je odpovědný člověk, vzdělání není příčinou nepravostí.

4.

Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic

Cesta z Království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v Pusté Arábii

Naposledy jest také podivná věc v témž okolí a položení totiž hlava a tvář jako člověčí s krkem proti Cairu obrácená, a velmi mistrovsky nos, oči, ústa, čelo, líce, uši a jiné vlastnosti hlavy vytesané má, že se čemu diviti, kterak to vše tak dlouhý čas v celosti trvati může. (...)

Byla pak ta hlava hrobem krále Amasis, v níž pochován byl. Plinius. (...) Někteří praví, že byla modla, a že někdy Egyptčanův bohem byla, z níž satan od slunce východu až do západu na dotázky odpovědi dával. Učiniv výše zmínku, kterak jsou předešlí obyvatelé Cairu v těch místech těla mrtvá pochovávali, vzal jsem toho dostatečnou zprávu, že v témž položení nedaleko městečka Zaccara, okolo půl druhé míle české od Cairu, jest vědoma díra zahrazená prkny, kteráž se však písky zanáší, a pokaždé musí býti vyčišťována, když kdo skrze ni dolů chce jíti. Nebo když poutníci tam přijíždějí, z úplatku rádi je tam pustí. Kteroužto děrou přichází se pod zemí do mnohých a rozličných sklepův a komor v skále vytesaných, v některých že jsou dvěře kamenné, a v těch že se nachází do několika tisíc těl mrtvých balsamovaných a jináč mazaných, v šaty a plátna vonná obalených, kteráž že po starodávnu rozličně přistrojena jsou, s nehty pozlacenými a jináč barvenými; a ta v celosti zůstávají, krom že černá jsou a seschlá, a jako v komíně zudilá;

Slovou pak těla taková balsamovaná a z těch zemí přivezená mumiae po latinsky, kteréž mimo jiné nemoci, obzvláště pro vnitřní krve sražení, vředy, zlé povětrí prospěšné jsou a velmi vzácné...

(HARANT, Kryštof. *Cesta z Království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v Pusté Arábii* [online]. 1854, 10. června 2009 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://texty.citanka.cz/harant/toc.html>)

² Jan Blahoslav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004, 7.3. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Blahoslav

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a) „Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic (1564 Klenová – 21. června 1621 Praha) byl český spisovatel, šlechtic, válečník, diplomat, cestovatel a hudebník, příslušník rodu Harantů z Polžic a Bezdrůžic.“³

b) Cestopis.

c) Sfinga v Gíze a pohřebiště v Sakkáře. Cairo – dnešní Káhira.

d) Mumiím byly přisuzovány léčebné schopnosti.

5.

„Tečka nad souhláskami, punctus rotundus, byla nahrazena háčkem, např. Božj, včedlnjk. Délka se označovala čárkou nad samohláskou, hláska [í] se zapisovala jako j, např. podložjce pod kapradj papjr. Souhláska [š] se označovala spřežkou ff, např. vffecken fwět. Po c, z, s se psalo y, např. při koncy měfýce čerwna. Dvojhláska [ou] se stále zapisovala jako au a hláska [ú] z původního [ó > uo] jako ů, např. k ffturmům ženau.“⁴ Souhláska j se zapisovala jako g.

6. Herbář; autorem jednoho z neslavnějších botanických spisů v Evropě 16. století je Pietro Andrea Gregorio Mattioli (1501 – 1577), lékař italského původu, který působil i v Praze. „První verze herbáře herbáře vyšla italsky v roce 1544 jako komentář italského překladu De materia medica pod názvem Commentarii in sex libros Pedacii Dioscoridis.“⁵ Český překlad vyšel roku 1562 pod názvem Herbář neboli Bylinář.

³ Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004, 10.4. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kry%C5%A1tof_Harant_z_Pol%C5%BElc_a_Bezdr%C5%BElc

⁴ DAVID, Jaroslav. Textová opora k vývoji českého jazyka. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007, s. 25.

⁵ Mattioliho herbář. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2008, 18.2. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mattioliho_herb%C3%A1%C5%99

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Literatura

BLAHOSLAV, Jan. Filipika proti misomusům [online]. 2002, 4. listopadu 2002 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/texty/filipika.htm>)

DAVID, Jaroslav. Textová opora k vývoji českého jazyka. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007.

HARANT, Kryštof. *Cesta z Království Českého do Benátek, odtud do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a Sv. Kateřiny v Pusté Arábii* [online]. 1854, 10.

června 2009 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://texty.citanka.cz/harant/toc.html>

HASIŠTEJNSKÝ Z LOBKOVIC, Bohuslav. Elegie na smrt císaře Karla. [online]. 11. ledna 2010 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.phil.muni.cz/clit/ekscl/renesancni_poesie.pdf

Mattioliho herbář. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2008, 18.2. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mattioliho_herb%C3%A1%C5%99

Jan Blahoslav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004, 7.3. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Blahoslav

KORNEL ZE VŠEHRD, Viktorin. Z přípisu ke Kniham o napravení padlého od Jana Zlatoústého.

MARTINKOVÁ, Věra a Jitka ČERNÍKOVÁ. *Čítanka 1: učebnice pro 1. ročník středních škol*. 3. vyd. Praha: Trizonia, 1991, s. 203. ISBN 80-85573-58-X.)

Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004, 10.4. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kry%C5%A1tof_Harant_z_Pol%C5%BEic_a_Bezdru%C5%BEic

2. Obrázky

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mattioli-Allium.jpg?uselang=cs>, licence PD, (cit. 13-04-2013)

3.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv využití podléhá autorskému právu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).